

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjeništvo Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Františkanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izdaja vsak teden. Narodna letna 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Člani po: UJU plačajo list in članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davek posebej. Pošt. čk. rač. 11.197. Telefon 3112.

Izboljšanje materialnega položaja učiteljstvu.

Bilo je v predvojni dobi — starejše učiteljstvo se bo še dobro spominjalo teh časov — ko je bila borba za materialno izboljšanje učiteljskega stanu naravnost brezupna. Ni država ni dežela nista hoteli uslišati glasu učiteljstva. Pristranost je vladala celo pri porajevanju kruha!

In čim težja je bila borba, tembolj se je učiteljstvo oklepalo organizacije, tembolj se je zavedalo, da je treba skupnosti in vztrajnosti in da se le z vztrajnim neumornim delom pride do uspeha. Da je za dosego uspeha treba dela in da se je po neuspehu treba vztrajati in da je treba zopet — podvojenega dela in če se zopet ne uspe, da je treba pričeti zopet znova se z intenzivnejšim delom — dokler se ne uspe!

Kdor omaga, je slab bojevnik, on ni za borbo, najmanj pa za borbo v prvih vrstah, kjer je treba tudi ob neuspehih jeklene volje in največjega samozatajevanja, da se uduši malodušje, ki je pogibelj vsaki borbi, in ki ga ne sme poznati resen bojevnik. Neuspeh je resnemu delavcu povod, ki mu vlije v žile novih sil in volje za koncentracijo novih moči v dosego svojega cilja.

Danes smo približno v enako težkem položaju. Učiteljstvo ječi pod težo nezadostnih sredstev za življenjske potrebe. Ječi pa pod težo še nečesa drugega — pod težo izgube moralne sile, upanja za izboljšanje...

Ne vsi, nekateri so, ki omagujejo — mnogo jih je! Zavest jim je padla celo tako daleč, da v svoji slepoti in nepreudarnosti groze čelo z izstopom iz skupnih vrst iz onih skupnih vrst, ki danes edino delajo za njih dobro. Slepota jih dovaja tako daleč, da toležejo po onih in jih delajo odgovorne, ki so storiли vse da bi odvalili težko breme z učiteljstva, ki teži učiteljstvo in tudi nje same.

Toda tudi to ne sme dovesti resnega bojevnika, da bi pričel omagovati, ne sme ga dovesti do malodušja, da bi opustil započeto delo, da bi zapustil skupne vrste — in stopil v ozadje ter gledal — kaj bo...

Ne! Za te ima resen bojevnik samo eno besedo, in ta je: »Očee odpusti jim...«

Prišel bo čas, ko bodo sami spoznali svojo slepoto, ako niso prežeti egoizma že tako daleč, da niti do tega spoznanja ne bodo prišli in niso več sposobni priti.

In tudi nič za to! Gremo preko njih; mi, ki imamo dobro voljo, da vztrajamo do konca da si delimo težke ure, kakor si bomo delili ob uspehu veselo.

Zlato se preizkuša v ognju, človeka v težkih časih!

Večna učiteljstva je še zdrava, je še razsodna, razume položaj, razume težko borbo. In to daje moč, to vlija nove sile v kljub neuspehom, da se poizkuša vedno iznova in iznova otresti bremena ki teže — nas vse.

Nečemo obupati! Po dolgih letih predvojnih časov je bil nepozaben moment oduševljenja za učiteljstvo, ko je prvi jugoslovanski parlament izboljšal gmočni položaj vsemu učiteljstvu v državi. Mlajše generacije se niti ne zavedajo te velike razlike, ki jo je občutilo učiteljstvo. Nagrajeni so bili posebno vsi oni, ki niso

nikdar obupavali, ki niso nikdar izgubili za vesti, da le konsekvantna vztrajnost prinese uspehe tudi v najtežjih časih.

Nekaj let za tem, 1923, se je izpolnila druga dolgoletna želja učiteljstva, njega konsekvantna zahteva, da se izenači z ostalim državnim uradništvom. To je prinesel učiteljstvu uradniški zakon. Izvojevala je to konsekvantna vztrajnost!

Gospodarske prilike pa so postale take, da se je z njimi poslabšal položaj vsega uradništva. Pokazalo pa se je tudi, da plače po tem zakonu med poedinimi kategorijami niso v nobenem pravem razmerju. Razmerje med I. ter II. in III. kategorijo absolutno ni odgovarjalo. To je rodilo klic po reviziji!

No, niti plače uradništva I. kategorije niso več zadoščale, kaj šele ostalih dveh kategorij, ki so bile toliko manjše.

Imajoči to okolnost v vidu, so poedinini resorni ministri izboljšali s specialnimi zakoni gmočni položaj uradništvu.

Tako je bil izboljšan gmočni položaj uradništva I. kategorij v vseh resorih z znanimi mesečnimi dokladi od 520 do 2700 Din mesečno.

II. kategorija je ostala zadaj in so doklade prejeli le resori ministrstva financ, trgovine in industrije, socialne politike in narodnega zdravja in zun. min. po 600, 450 in 300 Din mesečno. Uradništvo II. in III. kategorije ostalih resorov ni dobilo še dokladov.

Vsi so željno pričakovali za 1. april oblašani uradniški zakon, da izravna in pritegne tudi ostale resore in kategorije ter izenači in izboljša vsem.

Triumfalna turneja pevskega zbora UJU po Čehoslovaški.

Že v zadnjem poročilu smo omenili sprejem in koncert v Kraljevem Gradcu. — Omeniti je še to, da je bil zbor v tem mestu več čas svojega bivanja gost mestnega šolskega sveta, ki je svoje gostoljubje spremenil v naravnost sijajno pogostitev.

V Olomuc!

Dne 2. aprila ob 9. zjutraj se je zbor poslovil od prijaznega in gostoljubnega mesta in se z najlepšimi vtisi odpeljal proti Olomucu.

Navdušen je bil sprejem in na kolodvoru se je kar trlo ljudi, ki so sprejeli in pozdravljali naše pevce. Oficično so pozdravili zbor zastopniki učiteljstva, Češko slov. jugoslov. lige, vojaštvo, pevci in drugi. Za vse pozdrave se je zahvalil predsednik zbora tov. Tit Grčar.

Koncert

se je vršil zvečer v dvorani Narodnega doma. Zelo obširna dvorana je bila polna občinstva, ki je z največjim navdušenjem sprejelo in pozdravljalo jugoslovanske pesmi, a zboru samemu so razna društva in korporacije poklonile krassen srebrni venec iz lipovih listov in zlatimi trakovi, na katerih so gravirana imena vseh darovalcev. Po koncertu še skupna večerja z navdušenimi napitnicami in krasno zabavo, ki pa je morala biti prekinjena, kajti že zgodaj zjutraj je odpotoval zbor v Brno.

Prišel je prvi april! Uradniškega zakona ni, za učiteljstvo je prišla vest, da je državna stanarina ukinjena in učiteljstvo se bori za stanarino z občinami. Državne stanarine ni in s tem tudi ni več razlike med naravnim stanovanjem in državno stanarino in učitelji ter upravitelji, ki imajo naravna stanovanja, imajo od 1. aprila manjšo plačo kakor so jo imeli prej.

Listi so že poročali, da je učiteljstvo v zadnjem času mnogo izgubilo: izgubilo je 32letno službeno dobo, izgubili so šolski upravitelji funkcijske upraviteljske doklade, ki so jih imeli po prejšnjih določilih, itd.

Delo in odgovornost učiteljske službe se je z novim zakonom o narodnih šolah jako zvečala. Učiteljski študij se je povišal. Za vstop v učiteljske se zahtevajo 4 razredi srednje šole in se sprejemajo samo najodličnejši dijaki in dijakinje. Študij na učiteljski se je povečal na 5 let torej skupaj 9 let. Odličen dijak se bo premislil iti na učiteljske iz 4 srednje šole, ker v srednji šoli napravi že čez 4 leta maturo, medtem ko ob prestopu na učiteljske maturira šele čez 5 let. Če gre pa iz 5., 6. ali celo 7. razreda srednje šole na učiteljske, maturira šele z 10 do 12 leti, torej istočasno, ko bi absolvirati univerzo, če bi šel naprej.

V najboljšem slučaju torej, kot najboljši absolutni nižje srednje šole, maturira učitelj po 9 letih, kar upravičuje učiteljstvo za višjo uvrstitev od II. kategorije in do višjih prejemkov od sedanjih.

Učiteljstvo torej upravičeno pričakuje, da se mu gmočni položaj nujno izboljša, ker stanje postaja neznosno.

Prvo pa je, da se vsaj izravna z ostalimi!

Velik uspeh v Brnu.

Turneja se je blizala že koncu in je bil v Brnu predzadnji koncert, toda navdušenje za pevski zbor jugoslovanskega učiteljstva ni pónchavalo, marveč se je ravno nasprotno čimdalje bolj večalo in je doseglo morda ravno v Brnu svoj vrhunec. Nikakor ni mogloče točno povedati kje je bil sprejem bolj navdušen, kje uspeh lepši, kajti zboru so bili prirejani povsod naravnost sijajni sprejemi.

V Brnu, kamor so dospeli naši pevci 3. aprila, jih je pozdravila cela vrsta zastopnikov, ki so pozdravili zbor v imenu mestne občine, učiteljstva, lige, pevskih društev, slovenskih akademikov in drugih korporacij.

Koncert v Brnu

je bil najlepše obiskan, kajti veličanska dvorana v Stadionu je bila polna občinstva in tudi uspeh, ki ga je tu dosegel zbor, je bil naravnost ogromen. Navdušenja in ploskanja ni bilo ne konca ne kraja. Mnogo pesmi je moral zbor ponavljati in v priznanje je dobil ta večer sedem krasnih vencev, ki so jih podarila zboru razna društva.

Po koncertu se je vršil svečani banket v posebni dvorani Stadionu. Zabava je potem trajala pozno v noč kajti drugi dan je bil namenjen počitku in ogledovanju mesta in se je ta odmor že zmučenim pevkom in pevcem zelo prilgel.

VABILO

na

sejo širjega sosveta UJU poverjeništvo Ljubljana,

ki bo

dne 26. aprila 1930. na drž. ženskem učiteljskišču v Mariboru.

Začetek ob 10. uri.

★

DNEVNI RED:

1. Predsedstveno poročilo.
2. Poročila funkcionarjev.
3. Popotnik in uredniški odbor.
4. Učiteljska gospod. poslovalnica.
5. Sklep glede pokr. skupščine.
6. Samostojni predlogi.
7. Slučajnosti.

Opomba: Samostojni predlogi naj se pošljejo poverjeništvu do 18. aprila t. l. Člani širjega sosveta so vsi predsedniki, odnosno njih namestniki in člani ožjega sosveta. Zaradi važnosti dnevnega reda pričakujemo polnoštevilne udeležbe.

Udruženje jugoslovanskega učiteljstva — poverjeništvo

Ljubljana, dne 8. aprila 1930.

Andrej Skulj,
poverjenik.

Jos. Kobal,
tajnik.

Zadnji koncert

se je vršil v Bratislavi, kamor je prispel zbor v soboto 5. t. m. Sprejem v Bratislavi ni prav v ničemer zaostajal za prejšnjim. Zastopniki raznih društev in korporacij so pozdravili zbor, a v imenu zbora se je zahvalil za vse pozdrave tov. Grčar.

Tudi večerni koncert je uspel nad vse sijajno. Dasi so bili pevci in pevke že zmučeni od dolgega pota, vendar so še vedno z lahkoto izvajali ves program. Navdušenja in vencev seveda tudi tu ni manjkalo.

Povratak v Ljubljano.

S koncertom v Bratislavi je bila zaključena, nad vse pričakovane dobro uspeša turneja Pevskega zbora UJU po Čehoslovaškem in zbor se je vrnil v ponedeljek 7. t. m. ob 13.45 v Ljubljano.

Precejšnja množica učiteljstva in drugega občinstva se je zbrala na kolodvoru in ko je pripeljal vlak tudi naše pevce, je najprej zasvirala železničarska godba »Sloga«, nato so pozdravili naše pevce v imenu mestne občine g. dr. Zarnik, nato čehoslovaški konzul dr. Resl; v imenu Saveza jugoslov. pevskih društev je pozdravil zbor g. dr. Švigelj, sledil je še pozdravni nagovor sreskega šolskega nadzornika za mesto Ljubljano g. Andreja Rapeta, nakar so se pevci razšli.

LISTEK.

Osnovni razred v luči sedanje vzgojno-didaktičnih načel.

(Spisal: Leo Pibrovce.)

(Založila Slovenska šolska Matica, 1929. Natisnila Učiteljska tiskarna v Ljubljani.)

Novo delo je zopet obogatilo našo pedagoško literaturo. Tovariš velike pridnosti in široke izobrazbe nam podaja jasno sliko poti, ki jo uporablja v smeri poučnega in vzgojnega cilja po principih delovne šole. Je to eno najzanimivejših in najpomembnejših del naše mlajše pedagoške literature. Iz knjige se namreč zreali doživljeno delo delovne zajednice osnovne stopnje in je s tem po avtorju podan res pravi ključ do umevanja vseh strani novodobne šole. Pri proučitvi vsebine bo vsakdo dobil jasen upogled v delo take zajednice, saj nam avtor kot prvi zanimivo slika mnogo važnih, doslej še ne pojasnjenih vprašanj.

S svojim delom nam podaja celotno sliko učnega postopka, na podlagi katerega je dosegel izredno lepe uspehe v svojem raz-

redu. Avtor svojega dela ne predlaga v posnemanje, marveč opozarja, da je treba učni postopek prikrojiti potrebam šolskega okolja in duševnemu razvoju otrok.

Umevno je, da si bo marsikdo želel še tu in tam nekatera poglavja v obširnejši obliki. Na žalost je moral pisec mnogo gradiva vsled previsokih tiskovnih stroškov izločiti in je marsikaj opuščen, kar bi zanimalo tovariše. Kdor bo usmeril pot v novo smer, bo pa v knjigi našel bogato navodilo trajne vrednosti. Vredno je, da ji posvetimo vse zanimanje, kajti motriti je ni samo s stališča znanja in sposobnosti g. pisca, temveč tudi iz njegove ljubezni do mladine in do svojega poklica, v katerem kaže učitelja-umetnika, ki pozna tajinstveno življenje mladih duš in tako v živem ustvarja in oblikuje. Je pač učitelj, ki živi z otroci in ve, s kakšnimi uspehi lahko zaključuje leto. S svojim delovanjem si je pridobil ljubezen vse okolice, ki z zanimanjem spremlja njegovo delo. Kako se njegovo delo ceni, nam priča dejstvo, da so ga tekom časa mnogokrat posetile skupine hospitantov Dravske in Savske banovine in pa tudi to, da se pripravlja prevod njegove knjige v srbohrvaščino.

Knjiga obsega 192 strani velike osmerke v mehki vezavi. Barva platnic se prijeto ujema z ono naslovnega napisa, zunanja oblika z ravnimi robovi pa napravlja ugoden vtisk. V 18 poglavjih, od katerih je posebno tretjemu, četrtemu, petemu in šestemu pisec

posvetil posebno pažnjo, nas seznanja s praktičnim delom delovne zajednice. Že v skrbno napisanem uvodu seznanja čitatelja s smernicami novodobne šole, in to na podlagi izkušenj lastnega doživljanja, kot profesor istinitosti stremeljenj, ki jih narekuje duh časa. Dosedanja metoda sama nam je onemogočila spoznati otrokovo duševnost. Otroci se je moral uživati v učiteljevo duševnost, ker se učitelj v otrokovost ni mogel. Od tod neskladnost in nezadostni uspehi! Pisec poudarja, da otrokove duše ne smemo siliti v smer, ki je ne zanima.

Akoravno so poglavja porazdeljena po predmetih, je vendar točno razvidna vez, ki prepleta nalik živi nitki vse zajedniško življenje v šoli. To ni ona okostelena učna pot formalnih stopenj, kjer vira učitelj samega sebe in mladno, marveč predpostavlja samodelavnost rešitev pojavljajočih se problemov z dokazi in tehnično izpeljavo uporabljanja kot delom otrok — faktično torej samo aktivnim delom kot produktom duha, fantazije in roke.

Zelo važno je drugo poglavje, v katerem obravnava razvojno stopnjo šestletnega otroka s posebnim ozirom na prevažno delo učiteljevo. Kakor ostala, je tudi 3. poglavje opremljeno s kratkim uvodom in tolmači postopek pri poučevanju čitanja s potrebnimi primeri in pojasnili. Značilnost dela je, da ves pouk in pridobitve temelje na doživljajih. Sledi zanimivo poglavje o pisanju, t. j.

razvoju svojstvene pisave z nekaj zgledi osebnih pisav. Posebnost zase, a tesno vezani na ostalo, sta poglavji o računstvu in stvarnem pouku. Kdor bo knjigo temeljito pregledal, bo v imenovanih in ostalih poglavjih našel vse. S knjigo nam pisec podaja novodobne preizkušnje, ki odločno kažejo pravo smer in pa razmerje, ki naj vlada med učencem in učiteljem.

Ker bi razporedba obravnavanih črk na strani 51., ki se z ono v seznamu učne snovi točno ne ujema, znala motiti, bi bilo potrebno pojasniti, da se je delo vršilo na sledeči način: Še preden se je pričelo s sistematsko obravnavo črk (tiskanjem), so se spoznavali nekateri glasniki, ki so jih otroci zavestno izgovarjali. Obravnava glasnikov po načrtu je sledila kasneje. Riske k poglavju »Poučevanje čitanja« so čiste, po večini posrečene, samo praznine na straneh 183. in 185. delajo neugoden vtisk.

V splošnem je delo temeljito kakor je g. pisec sam. Zal, da deluje v neznosnem položaju, ki mu ovira delovanje, ki je v korist mladine in naroda. Opravlja zaslužno kulturno delo, ki je vredno tudi pozornosti s strani merodajnih faktorjev.

Druga knjiga je skoro gotova in za tisk pripravljena. V interesu našega pedag. slovstva pa je, da prvemu delu sledi drugi, tretji in četrti, kar bo pripomoglo k enotnemu delu in povzdigi našega osnovnega šolstva.

B.

Termin za Mladinsko Matico je potekel, pošljite naročilnice!